

Az Alföld erdőségeinek fafajtáiról, vágás-fordulójáról és berendezéséről, különös tekintettel a homoki viszonylatokra

Irta: Kallivoda Andor.

(Befejező közlemény)

Teljesen megszontosodott szokássá vált az alföldi erdők *vágásfordulójának* 30 évben való megszabása. Legfeljebb egészen kis területű, jelentéktelen erdőknél tesznek kivételt — az ismét teljesen szokásszerű — 20 esztendős vágásfordulóval.

A rendészeti hatóságok fahasználati kérelmek elintézésénél — ritka kivétellel — szintén 30 esztendős vágásforduló feltételezésével szabják meg az évi hozamterületet.

Azok az erdőgazdák, akiknek módjukban volt az Alföld erdőségeit közelebről megismerni, azok jól tudják, hogy a vágásfordulónak az egész birtokra, vagy annak nagyobb kiterjedésű részeire egységesen való megállapítása nagyon hibás és annyira nem állja meg a helyét, hogy azt okszerű gazdaságvezetés mellett be sem lehet tartani.

Az állományok jósága ép olyan változatos, mint az a homok, amely őket táplálja. Vannak olyan részletek, melyek még 30 éves korukban is fejlődésben vannak, viszont vannak olyanok, amelyek 15—20 éves korukban már kezdenek elvéhédht kinézést ölteni. A harmadik nemzedékű sarjak a gyenge minőségű homokon akár akác, akár nyárfajta legyen az, már olyan gyenge növekvésűek, hogy csak rőzsét teremnek és ha kellő időben azt le nem takarítjuk, lassan elszáradnak és veszendőbe mennek.

Tisztán látható tehát, hogy a 30 esztendőben megszabott vágásforduló betű szerint való megtartása sok esetben nagy anyagi áldozatokkal járna. Valamikor a vágásfordulótól való eltérés, vagy egyes hanyatló állományok soronkívül való kihasználásának a kérelme nagyon szövevényes eljárást vont volna maga után. És minthogy az Alföld erdőségeinek hozamszabályozása az

egyenlő évi hozamterületekre volt alapítva, a használati kérelem nagyon valószínű elintézése az lett volna, hogy a soronkívül kihasználható terület tudassék be az illető év hozamterületébe. Egyébként három-négy ilyen soronkívüli használat beillesztése teljesen felforgatta volna a gazdaság hozamszabályozását. Ugyan még most is hallhatók olyan kijelentések, hogy az üzemterv azért van, hogy az meg legyen szigorúan tartva, mert különben az *ellenőrzés* lehetősége kétségessé válik.

A gazdaság érdeke tehát úgy segített magán, hogy ezeknek a pusztuló területeknek a hasznát, a környező állományok gyérítésével kapcsolatosan vette el, a célszerűség és a szükség parancsolta mértékben.

Ez azonban nem célszerű rendszer, mert az évi fatömeghozamok és evvel a jövedelem egyenletességének csak megközelítőleg való egyenletessége sem érhető el, sőt egy kis előrelátás híján — idők folyamán — nagyon kellemetlen körülmények közé juthat a gazdaság.

A hozamoknak terület és fatömeg tekintetbevételével, összetett módon való meghatározása sem egészen célravezető, mert ennek a módszernek az alkalmazásával bekövetkezhetnek olyan esetek, hogy egyik évben a fatömeg nagy kiterjedésű gyengébb területről szedődik össze, míg más esztendőben ugyanaz a fatömeg jó állományok kis területéről telik ki. Ennek az a következménye, hogy egy-egy évben megközelítőleg egyenlő m³ fatömeg kerül ugyan értékesítésre, de az értéke a választékok arányának nagyon elütő volta miatt a jövedelem is nagy eltéréseket mutat.

Ezen kívül még az a hátránya, hogy egyik évben túlnyomóan tűzifa, a másik évben jobbra szerfa áll rendelkezésre, pedig a vevőközönség mindkét igényét évente ki kell elégíteni, mert különben másfelé megy, pedig a vevőnek állandóan való megtartása az értékesítés sikerének sarkalatos tétele.

Az imént felsorolt érzékeny gazdasági hátrányokat igen könnyen meg lehet szüntetni azáltal, ha az erdők területét a termőképesség szerint két, vagy három külön gazdasági osztályba foglalva, más-más vágásforduló alkalmazásával kezeljük. Különösen indokolt ez a gazdasági berendezkedés nagyobb kiterjedésű erdőbirtokokon, ahol a területet amúgy is több gazdasági osztályra kellene a kezelés teendőinek megosztása céljából felosztani.

Legalább két gazdasági osztály képzése már a közepes kiterjedésű birtokon is felette kívánatos, hogy a választék évi hozama valamennyire egyenletes legyen. Egész kiterjedelmű erdőbirtokok az alaki berendezkedés egyszerűsítése céljából egy gazdasági osztály egységes vágásfordulójára is berendezhetők, kis területekről lévén szó, a választékok évenkénti aránylagos mennyisége a vágásoknak részletekben való kitűzése útján is megközelíthető.

Önként értetődik, hogy a legjobb állományok által már elfoglalt területek és a tisztásoknak azok a részei, amelyeken az ősnövények olyan asszoc-ival vannak borítva, melyek jó állományok eredményét jelzik: egy gazdasági osztályt képeznének egy magasabb vágásfordulóval. A közepes állományok és a közepes minőségű tisztások alkotnának egy gazdasági osztályt egy mérsékelt vágásfordulóval. Míg a gyenge talajon álló erdőrészletek és tisztásdarabok volnának összefoglalandók egy rövid vágásfordulóval berendezett gazdasági osztályba.

A vágásfordulók éveinek megszabásáról a későbbiekben kívánok részletesebben megemlékezni és *gyakorlati* oldalról megvilágítani.

*

Már 1922-ben, az Alföld fásítás kezdetén, kívánatosnak jeleztem, hogy azoknak a kartársaknak, akik az Alföld fásításnak az ügyével kívánnak foglalkozni, legalább is azokat a homoki növényeket, amelyeket Kiss Ferencnek 1913. évi fentebb idézett munkája felölel, feltétlenül ismerni kell. Javaslatomnak foganata lett, de végeredményében egy kis útmutató jegyzet helyett egy sokkötetes ismerettárrá nőtte ki magát az a pompás növénygyűjtemény, amelyet az Alföld flórájából dr. Tuzson János professzor tudós kartársunk állított össze.

Most — érzésem szerint —, az Alföld fásítás újabb hajnalán ismét kívánatosnak jelzem, hogy dr. Magyar Pál kartársunk fentebb idézett tanulmányában felsorolt növényekből azokat, amelyeket ő maga feltétlenül szükségesnek tart, még a nyár folyamán igen sok példány gyűjtsék és azokból a hétféle asszociáció szerint csoportosított növénygyűjtemények legyenek mihamarább összeállítva. Az Alföld fásítás érdekében — hitem szerint — újból életre hívandó erdőhivatalok mindenikének kell egy

ilyen kis növénygyűjteményt adni, mert csak az ősnövényzet ismerete alapján fordíthatja eredményesen a köz hasznára azokat a hasznos útmutatásokat, amelyek az idevonatkozó tanulmányban meg vannak adva.

Célszerűnek vélném, ha a magánosok is kaphatnának — illendő és megfelelő ár ellenében — ezekből a növénygyűjteményekből és időszerűnek találnám, ha a hozzáértők mihamarább összeállítanák az előállítási költségek számvetését és ennek alapján meghirdetnék az előfizetést.

A talajt borító ősnövényzet ismerete nélkül az Alföld erdőiben semmi néven nevezendő erdőtelepítési, gazdaságberendezési munka nem végezhető jó eredménnyel, ha csak nem szánja magát és az erdő birtokosának a zsebet a saját kárán való tanulásra.

Az erdőgazdaság nem öncélú ágazat. Annak összehangzó módon kell beleilleszkedni az erdőbirtokos jólétének megteremtésébe és annak állandósításába, anélkül azonban, hogy a többi gazdasági ágazatokkal szemben hátrányokat, esetleg saját jólétét is fenyegető szolgáltatásokat kellene elszenvedni.

Őszintén és nyíltan megmondom, hogy erdő legeltetésére gondolok. A nemrégén még mozgásban volt talajnak a megtelepedő alomrétegre éppúgy szüksége van, mint a zöldszárú növényeknek az epidermisre, vagy az állatoknak az élőbőrükre, melyeknek rendeltetése és az életfolyamatokra való befolyása nagyon hasonlít az erdő alomjához, melynek takarójában folynak le azok a fontos életfolyamatok, melyek az erdő fennmaradásának, gyarapodásának és élettartamának hathatósan működő előmozdítói.

Tudjuk, hogy a zöldszárú növények epidermisük nagyobb-fokú megsérülése, az állatok élőbőrének egy bizonyos hányadban való elpusztulása az egyed halálát jelenti. Az erdőtalaj élőbőrének, epidermisének két legnagyobb ellensége a legeltetés és a tűz. Nem egészen véletlen, hogy e kettő rendszerint együtt szokott járni. A legeltetés egyetlen erdőtalajon sem végez oly rövid idő alatt és oly pusztító munkát, mint a homokon. Éppen azért most éppúgy, mint az erdőtörvény előkészítése alkalmával az a véleményem, hogy a nomoki erdőket teljesen tilalmazni kell, azokban legeltetni soha sem szabad.

A homoki erdő értékes fatömegével, téli munkaalkalom nyújtással mozdítja elő a birtokos és rajta keresztül a köz boldo-

gulását, legelőszükségletéről a legelőkön gondoskodják a mezőgazdaság, mert az erdő — nem legelő!

*

Az erdők *berendezését* a talaj, a meglévő állományok fajtája, kora, gazdasági állapota és még sok egyéb természeti adottságon kívül a birtokos gazdasági érdekei szabják meg. Az erdőgazdaság menetét úgy kell berendezni, hogy az erdő talaja termőerejének fenntartása és fokozása mellett a természeti adottságok határain belül, a faválasztékoknak azt a fajtáját szolgáltatassa, amelyekre az erdő birtokosának leginkább szüksége van.

Elsősorban azokat a területeket, melyek a *Festuca vaginata* asszoc-nak legsilányabb foltjait alkotják és a *Stipa Joannis*, *Alcanna tinctoria*, *Artemisia campestris*, *Centaurea Tauscheri*, *Cladoniák* és a *Fumana vulgaris* jelenléte tesznek jól felismerhetőkké: különítsük el, a hozamterületből vegyük ki és a terméketlenek rovatán tárgyaljuk. Mert ezeken belátható időközön belül erdőgazdaságilag számításba vehető állományokat nevelni nem tudunk. Az ilyen területeknek a feljavítására és némileg való hasznosítására előzőleg tettem meg szerény *gyakorlati* javaslatomat. Használatuk és karbantartásuk iránt, a baromfiak kivételével való legeltetési tilalom kimondásán kívül egyéb rendelkezésre nincsen szükség, mert ha valami felmerülne, azt a kezelő erdőmérnök az állomány érdekében anélkül is végrehajtja. Megjegyzem, hogy az ilyen területeket az erdőleírásban tárgyalni kell, de mint a hozamterületbe számot nem tevő, megjavításra szoruló, silány területeket.

A hozamterületbe beszámítható erdősült és tisztás területeket gondos becslési munka alapján a rendes becslési könyvbe felvesszük, erdőrészletenként elkülönítve. A fentebb részletezett egészen rossz területek leahagyása után a megmaradó területet tetszés szerinti számú osztályra különítjük el, talajjóság alapján. Legtöbbször elegendő, ha három termőhelyi jóságot különböztetünk meg: jó, közepes és gyenge. A homoki erdők talajának a jósága lépten-nyomon változik, így teljesen pontos elkülönítés esetén temérdek erdőrészlet származnék már ez alapon is, pedig a faj, záródás és kor még tovább tagolják és szaporítják az erdőrészleteket. Éppen ezért az erdőrészletek elaprózásával nem lehet a túlságba menni, mert célja nincsen, csak a kezelő dolgát teszik

nehezebbé. A szigetszerűleg mutatkozó, kis területű különbözetek esetleg az erdőrészet jellegzésének a szövegébe foglalhatók, mint észrevételek. A nagyobbterjedelmű erdőrészetek temőhelyi jósága és sűrűsége a legtöbb esetben egy *átlagnak* a képviselője, míg a fafajták elegy-arányban fejezhetők ki kellő részletességgel, nemkülönben az állományok kora is.

Az erdőbirtok jósága, terjedelme és az elérendő gazdasági célok szabják meg a berendezkedés kereteit. Egy kisebb homoki birtok, melynek hivatása jobbára tűzifa és némi mezőgazdasági szerszámfa termelése, azt egy gazdasági osztályba foglaljuk, 20—25 éves vágásfordulóval.

Egy nagyobb kiterjedésű birtokon a fentebb előadott okok alapján célszerűnek mutatkozik a legjobb területeket elválasztani a közepesektől és a gyengéktől és minőségük szerint külön-külön gazdasági osztályba foglalva kell őket megfelelő üzemmód és vágásforduló alapján kezelni.

Az egyes gazdasági osztályok vágásfordulóját nagy körültekintéssel állapítsuk meg. Ne sajnáljunk munkát és fáradságot a pontos fatömeg felvételektől. Nem kell ezeknek magasan tudományos színvonalon állóknak lenni, lehetnek ezek teljesen *gyakorlatias* módszerekkel végrehajtva, de legyenek igazak és feltétlenül megbízhatók. Úgy, hogy ezekre a helyi fatermési és növekvési táblákra támaszkodva szabjuk meg az egyes gazdasági osztályoknak, az egyéb gazdasági körülmények gondos mérlegelésével a legmegfelelőbb vágásfordulót. Ne legyünk tekintettel semmiféle régi bevett szokásra, ne irányítson bennünket semmiféle fordaszaki terület és egyéb gazdaságot nyugtató kolonc, annak megszabása egyedül és kizárólag a gazdaság érdekeinek szemelött tartásával kell megtörténni. Az egyes gazdasági osztályok egymástól teljesen független gazdasági egységek az ő saját külön üzemmódjukkal és vágásfordulóikkal.

A jó és legjobb temőhelyeket váltó gazdasággal kapcsolatos szálerdő üzemmódban ajánlom kezelni. Ennek a vágásfordulóját a pénzügyi fordulón túl, olyan korban vélném megszabni, amikor az évi növekvés még nem mutat *erős* hanyatlást, tehát lehetőleg magas fordulót szabunk meg. Ezt követné a talaj termőerejéhez mérten, néhány évi mezőgazdasági köztes használat, hogy a tökéletes felújítás költségei ennek hasznából megtérüljenek. Az új

telepítés ápolása érdekében a sorok között kapás növényeket kell termeltetni, a kapálásra szorultság idejére.

A közepes jóságú termőhelyek, ha a talajnak teljes megművelésére és előkészítésére akad elegendő számú vállalkozó, — a fentebb leírt elvek alapján szintén váltógazdasággal kapcsolatos szálérdő gazdaságban volnának — önként értetőleg — alacsonyabb vágásforduló alapján kezelendők. Ha a talajművelésre még némi segítség mellett sem akad vállalkozó, úgy ezeket tartamosan sarjerdő üzem módban kell kezelni.

A hozamterületbe besorozott silány termőhelyeket állandóan sarjerdő üzem módban kezeljük. A vágásfordulót olyankorra kell megállapítani, amikor az évi növekvés még viszonylagosan vidor, a sarjadzási képesség még nem csökkent, így nem szabad az egyedeknek elvélnülni. A silány területeket ne törjük fel, elsősorban veszedelmes, azután a művelés nem sokat használ. Állandóan foltozgassuk jó nagy gödrökbe ültetett lombos és fenyőcsemetékkel.

A főállományok — akác, nyár fafajtájától elütő: tölgy, szil, kőris, juhar, fenyő stb. állományok, ha jelentéktelen terjedelműek: hagyjuk nyugvóhelyen kívül. Ha számbavehető területet foglalnak el, úgy soroljuk őket össze egy külön kis gazdasági osztályba.

A több gazdasági osztályú, más-más fordulóval kezelt erdőbirtok évi hozama minden tekintetben teljesen egyenletes lesz, épen ilyen egyenletesen oszlanak meg az egyes gazdasági osztályokban az évi előhasználatok is. Nemkülönb az évenként esedékes erdőtelepítéssel járó feladatok is önmaguktól szabályozódnak a vágástétekkel. A hozamterületből kikapcsolt, ezidőszerint terméketlen területek fokozatos megjavítására is lehet évi besztásos tervet készíteni, vagy pedig erre a célra, a várható évi tiszta jövedelem bizonyos %-át kell az előirányzatba felvenni és felhasználni. Így minden gazdasági zökkenésnek eleje vehető.

Szívleljük meg, hogy azok a fafajták, amelyek az Alföld szélsőséges, csapadékban szegény, szeles és nagyon gyakran aszályos éghajlatánál képesek megküzdeni, kivétel nélkül nagyon fényigényesek. Megfelelő törzset nevelő lombkoronát csak gyéribb záródásban képesek fejleszteni. Ezek a jó koronával bíró törzsek nemcsak fatömeget szolgáltatnak, de talajjavító bő almot is. Sűrű záródásban megfelelő assimiláló képességgel bíró lomb-

korona nélkül csekély fatömegű, jobbra dorongfát szolgáltató rudasokká nyurgulnak. Ezek a lombtalan rudasok almot sem igen szolgáltatnak, talajuk gyenge állapotban marad, főleg ha az állomány tiszta akác, melynek finomszerkezetű, hengerdedre pödördő lombját már a gyenge szél is elsodorja. Az elegyes állományok lombtakarója kifogástalan, de csak abban az esetben, ha a jószáglegeltetés teljesen szünetel és a talaj fedettségéről állandóan gondoskodva van.

Az ilyen karbantartott szabadkai erdők jobb termőhelyein 30—33 éves korban az akácállományok kat. holdankint: 280—300 drb, átlag 21—23 m. magas akác törzset adtak kb. 185 m³ fatömeggel. A kanadai nyár 200—230 törzse 200—220 m³ tartalommal, míg a jó gatyás nyárnak 300—330 törzse 160—180 m³-t termett. Az előhasználatok fatömegének az összege átlagosan a főhasználati fatömeg 75%-ára tehető, kiváló helyeken annak teljes tömegét közelíti meg. Önként értetődik, hogy a gyengébb termőhelyeknek a hozadéka is gyengébb.

Azok a homoki erdők, amelyek a fentebb vázolt elvek szerint lettek telepítve és kezelve, a jobbfajta homoki mezőgazdaságok jövedelmezőségével egy színvonalon állanak, sőt ha bővebben van benne jobbacska terület, úgy azt meg is haladja. Fában túltermelés nincs, a faanyag minden percben jó áron értékesíthető. Fő előnye még az, hogy télvíz idején nyújt munkaalkalmat, amidőn minden egyéb gazdasági ág munkája szünetel. Az Alföld erdőgazdaságainak ezt a kedvező viszonylatát 90%-ig az akác fafajtának kiváló tulajdonságai teremtik meg.

Ezen kedvező gazdasági eredmények dacára 10—15 év előtt hatalmas ellenségei támadtak az akácnak, mondván: lombozata gyér, a talajt nem tartja jó karban, sőt azt kizsarolja, így tenyésztése nem kívánatos. Az akkori hivatalos hatalom kezelői, de még fokozottabb mértékben annak alázatos végrehajtói ma már alig hihető, de még mindig hatályban lévő hivatalos rendelkezésekre és ténykedésekre ragadtatták magukat.

Izélítőül néhány idézet és kivonat.

„Az akácok első kihasználása után, ott, ahol a talaj nem teljesen futóhomok és ahol azt a termőhelyi viszonyok egyébként is lehetővé teszik, a felújításoknál lehetőleg nagyobb területfolton fekete- vagy erdei fenyőt kell telepíteni.”

Vagy: „Figyelemmel kell lenni arra is, hogy az akác, mint sok esetben a fenyő is, csak átmeneti fafajnak tekinthető. Az akác feladatát befejezte, mihelyt a talajt teljesen megkötötte és más fafaj tenyésztésére alkalmassá tette, ekkor rosszabb talajokon az erdei- és feketefenyő, a jobb termőhelyen a tölgy telepítendő helyébe. A fenyő hivatásának eleget tett, amikor a talajjavító kötelességét teljesítette, ekkor a kocsányos-tölgy kell, hogy kövesse. Az így bekövetkező fafajváltozásokat a 20 éves gazdasági időszak végén, a gazdasági osztályok területének újból való megállapításánál, illetőleg a tagoknak a bennük uralkodó fafajoknak megfelelő gazdasági osztályokba való újbóli besorolásánál feltétlenül figyelembe kell venni.” A fentebb idézett hivatalos írás folytatólag oda ragadtatja magát, hogy a talajok megjavulása után telepítendő fenyves csoportok gazdasági osztályát 80 éves fordulóval, a megtelepíteni parancsolt tölgy szálerdőt pedig 120 esztendő vágásfordulóval kell kezelni.

Az Alföld erdőségeinek gazdasági ügyeire vonatkozó *alapvető* rendelkezések évek során divatos jelszavak gondos szemelőtt tartásával lettek a fentebbi két mutatóvány mintájára kiadva. Az Alföld népe tényleges szükségletének teljes figyelmen kívül hagyása mellett lettek a főbb gazdasági elvek megállapítva, vagy a gazdasági tervek jóváhagyva. Az Alföld homokjainak nem a rajtavaló tényieges és huzamos időn át folytatott gazdálkodás eredményeként leszűrődött tapasztalatok, de leírás, elbeszélés, talán egy-két kirándulás alapján szerzett futó ismeretekben fogant irigylésre méltó, naív idealizmus narkotikuma annyira átjárta az intézkedők lelkeit, hogy álmaikban már látták a világtéremtése óta silány homokok akácos és nyáras erdőségei helyén húsz év alatt megjavult hatalmas területek szép sudaras fenyveseit és a tiszteletreméltó 120 éves tölgyállományokat. Sokan műlelkesezésükben már hallani vélték az Alföld gőzfűrészeinek a zúgó-zakatozását, melyeken az amerikai gyorsfutó keretek éjjelnappal ontják — a legkülönbözőbb fajú tölgy- és fenyőválasztékot!

Bármilyen hasznosak is az akácerdők, felőlük azt is be kell ismerni, hogy az összes fafajták, legcsúnyább állományait alkotják. Egy, sorjára ültetett akácállomány — még ha jó gazdasági állapotban van is — a soványság, szegénység érzetét keltő, elég

hangulat nélkül való képet nyujt. Úgy vélem ez a fő oka annak, hogy ellenségei még azt sem restellik kijelenteni, hogy az akácok — nem erdő! A jó alomtakaró létesítésének fő célján kívül az erdő kinézésének hangulatosabbá tétele, csinosítása okából telepítsünk mindenféle fafajtából, bokrokból foltokat, elegyes részleteket, anélkül azonban, hogy ezeknek gazdasági jelentősége lenne, mert az állományt alkotó akác és nyárákkal — a homoki viszonylatokon — ezidőszerint itt megélő, úgynevezett *nemes* fafajták közül, — egyik se veheti fel a versenyt. Különben is a gazdaságban az a nemes fajta, amelyik a legtöbb jövedelmet hozza!

*

Teljes elismeréssel azon szabatos és tudományos megállapítások iránt, melyek a talaj citromsavban oldható foszforosóinak nagyobb mérvű elhasználását mutatják ki az akácállományok terhére, az erdőgazdákat óvatosságra intik. Ez az óvatosság a jövőben abban fog megnyilvánulni, hogy az Alföld homoki erdőiben a jószáglegeltetés tilalma általános lesz minden időben. Jobb alomtakaró termelése céljából elegyes állományok lesznek telepítendőek és fenntartandók. A talaj erejét túlságosan igénybevevő sarjból való — anélkül is tökéletlen — felújulás elkerülése céljából, a váltógazdasággal kapcsolatos szálerdő gazdaságot kell legalább a jobb termőhelyeken, alkalmazni. Mivel eddig egyedül az erdő bizonyult olyan gazdasági ágának, mely megfelelő kimélet mellett képes volt évezredekken át magamagát fenntartani, — erős a hitem, hogy a fentebb körvonalazott kezelés mellett a mi Alföldünk homoki erdői is örök életűek lesznek emberi számítás szerint. Nem szabad azonban soha szem elől téveszteni azt, hogy gyenge talajról lévén szó, — kiméletének fokozottnak kell lenni.

Pannónia földje már a római légiókat is táplálta. A Dunántúli gazda tudja, hogy a repectábla nem szép látomány, azt is tudja, hogy jól meghúzza a földjét, — mégis szeretettel szántja, bizalommal veti, bízva egy rekordtermésbe, mely őt ebben a hátralékos világban előre viszi!

Mi, az Alföldi homokok erdőgazdái is maradjunk hűek pótolhatatlan fakincsünkhöz, az akáchoz. Telepítsünk mindazon területekre, amelyekről már tudományosan is meg van állapítva, hogy létfeltételeinek megfelelnek, hogy folytatólag is kivehesse

részét nemzetünk és országunk talpraállításának nagy munkájából. Ha igényes, úgy a mi tudásunk van kötelezve arra, hogy megtaláljuk azokat a gazdasági módokat, hogy azok kielégülést nyerhessenek. Még élünk és már eddig is egész sorozat fafajta divatjának a múlását láttuk, melyek hivatva voltak a nagy kérdés gyökeres megoldására! Parancsszóval, hivatalos nyomással nem lehet maradandó célokat elérni. Bízunk a birtokosra annak eldöntését, hogy mire van szüksége és lássuk be végre azt is, hogy az erdőgazdaság arra való, hogy hasznot hajtson tulajdonosának, nem pedig arra, hogy azon előkelő idegenek ideális elgondolásainak kísérletei emberöltőkre terjedő ideig folytatódjanak, a tulajdonos akarata és zsebe terhére.

Szülőföldem és alföldi testvéreim talpraállása és boldogulása érdekében, az irántuk és erdőik iránt fakadó szeretetemből özszerótt, ezen pár soromnak vegye némi hasznát az a fiatal erdőmérnök nemzedék, amelyik — hitem szerint — nemsokára az Alföldfásítás ügyének szentelheti tudását, munkabírását és türelmét. Vigyenek az illetők a fentiekén túl lelkeikben soha nem apadó *ügy- és fajszeretetet*, mert az ennek hiján működők kényszeredett munkája nyomán nem fakad kellő eredmény.
